

Ho ɲun nɛi vɛahɛ na ɔ o Poole tɛara nɔn ho Korɛnte kɛrɛtɛwa kuure yi

Vɛahɛ tɛarɔ ɲuhɛ

O Poole lɛ yɛa wiokaa tɛara ho vɛahɛ na kà nɔn ho Korɛnte kɛrɛtɛwa kuure yi. Sàni ò o tɛa ho, à bɛn ɓa ɓúi ɓa tɛahɛ lá pà a Poole mu ɓio le o yɛnɔn o Yeesu *Krista tonkaro.

Ká a Poole màhá tɛara ɓa yi, á zéenia mí ɓio yahó làa ba. O le mí wa ɓa ɓúenɔúen, á wi à ɓa ɓini wé sí.

O nɛn-yáni zéenia ɓio ɔ o lò bonnáa, làa ɓio le Dónbeenɛ sɛenianaá wo (1.1-11). Hã bɛn-zàwa na wi orɛn làa ba pàahɛ ɔ o bía dání yi, á zéenia le lé o Yeesu nɔn le ɲii mí yi à mí ɲi ɓa zeñ wán. O Poole vɛahɛ ɓúi yi ɔ o zá làa ba, ɛɛ ká ho vɛahɛ na kà yi ɔ o le mí sí wan làa sòobéɛ ɓio ɓa tà yèrɛmáa mi yilera lè mi wára ɓio yi (1.12–7.16).

O Poole le ho Korɛnte kɛrɛtɛwa wé hén mí nini à wéráa mu hãmu sɛeni ho Zeruzalɛmu kɛrɛtɛwa na lé ɓa ɲi-khenia (8-9).

Ho vɛahɛ mu lii véenii, ɔ o Poole zá làa ɓia le o yɛnɔn le Dónbeenɛ tonkaro, á zéenia le ɓa ɓio yí bon (10-13).

Le tɛɛni

¹ Mu lé ínɛn Poole na le Dónbeenɛ lè mí sí ɓio á wó là a Yeesu Krista tonkaro, lè wán za Timotee á wee tɛeni ɓa kɛrɛtɛwa kuure na wi ho Korɛnte lóhó yi ho Akayii kɔhɛ yi. Wa mún wee tɛeni ɓia ɓio sã le Dónbeenɛ yi na wi ho kɔhɛ mu ɓúenɔúen

yi ² Le wàn Maá Dónbeenĩ lè wa Núhũso Yeesu Krista wé mu sãamu làa mia, à na ho hээрà mia.

O Poole wee dé le Dónbeenĩ b́arákà

³ Le le khòoníi à b́io śi wa Núhũso Yeesu *Krista b́an Maá yi. Wón na lé o maá na źi le màkárí, á wee hení wa śia f́eεε. ⁴ O wee hení wa śia le lònbee na wee ýi wεn búenb́uen yi, b́era a na à warén b́en dàní d́in b́un wán à henínáa b́ia lò wee be śia, à ba ýi le śi-heb́úee na warén wa b́εεre ýu le Dónbeenĩ ćn. ⁵ Mu bon, làa b́io śii á le lònbee wee ýiraa wεn dà kh́i o Krista b́io yi, lé làa b́un śii á le śi-heb́úee na wa wee ýi le Dónbeenĩ ćn o Krista pánká yi á wa wee ýi puuní. ⁶ Hen ká wa lò wee be, se lée b́era a na à mí ýi le śi-heb́úee, à mún ḱání. Εε ká wa ýu le śi-heb́úee, se lée b́era a na à minén mún ýi le à bè yi dàní láráa le lònbee dà-kéní kéní na warén wee lá. ⁷ Mí siadéro le Dónbeenĩ yi á wa láa yi binbirí. B́io mí páanía le lònbee yi làa wεn, á wa b́en mún źi le mí mún páanía le śi-heb́úee na wa ýu yi làa wεn. ⁸ Mu bon, wàn zàwa lè wàn hínni kèrètíewa, wa ko wa zéení b́io sá wεn ho Azii ḱhũ yi làa mia. Wa lá le lònbee b́in làa sòobéε. Le lònbee mu b́ènt́in wó herera wa wán f́úaa wa yàá lá máa dàní le. Wa yàá lá wee leéka le le máa ká wεn. ⁹ Wa b́ènt́in lá wee leéka le ba à b́úe wεn. Lé b́un nɔn á wa ýi dó wa śia waten yi à wa dó h́a le Dónbeenĩ na wee vèení ba ńi-hía yi. ¹⁰ Le Dónbeenĩ lé d́io kánia wεn b́un húmú so śii yi, á le pá à b́iní ì kání wεn. Mu bon, wa láa mu yi le le pá wé è kání wεn. ¹¹ Minén mún séení wεn lè mí fioró. Lé b́un á à na ká mu sãamu na wa à ýi ba c̀èrèε fioró pánká yi, á ba nùpua c̀èrèε á à bè yi á à déŕaa le Dónbeenĩ b́arákà wa b́io yi.

O Poole kh́inia mí vεení yi

¹² Bɔ wa sia wee zɛɛnɪ lɛ wɛn lɛ bɔn wa sia wee wa bɔ yi, mu lɛ bɔ wa wee bua lɛ wɛn ho dɪmɪjɛ yi lɛ mu hɛaarɛmu, lɛ le yi na wee ce, dɔ wee lɛ le Dɔnbeenɪ cɔn, sɔnkɔ bɔ wa buan lɛ wɛn minɛn dɛnɪ yi. Mu yɪ wɔ lɛ hɛ sɛnɪa bɛ-zɔrɪminɪ pɛnkɛ, kɛ mu wɔ le Dɔnbeenɪ sɛamu pɛnkɛ yi. ¹³ Mu bon, wa vɔnna na wa wee tɔa na mia ɛ wa yɪ mɛa tɔa bɛ-vio bui yi kɛ mu yɪnɔn bɔ mi wee kɛrɛn lɛa bɔ mi wee ɲɪ hɛ yi. I lɛa mu yi le mi i ɲɪ bɔ wa tɔara wɛrɛwɛrɛ. ¹⁴ Mi dɪn yɪ ɲɛ bɔ kɛ buɛnbuɛn: Mi dɛ ɛ zɛmaka wa bɔ yi, lɛa bɔ ɛ warɛn mɔn nɛ zɛmakarɛa mi bɔ yi nɔnzɔn na wa Nɔhɔso Yeesu u buɛn yi.

¹⁵ I lɛa bɔn yi. Lɛ bɔn nɔn ɛ i lɛ wi ɛ i buɛe lɛ mi cɔn vɛ, bɛra a na ɛ mi sɛnɪ mi hɛ cɔa-ɲun. ¹⁶ Mu bon, i lɛ wi ɛ i buɛe dɪn mi cɔn vɛ ɛ buɛnɛa hen ho Maseduana yi. Kɛ i bɪnɪa, ɛ i tɪn buɛɛ dɪn mi cɔn ɛ mi sɛnɪ mi ɛ i dɛn varɛa ho *Zudee kɔhɔ. ¹⁷ Bɔ ɛ i bɪa le i wɛ kɛ ɛ mu yɪ wɔ so wee zɛɛnɪ le i lɛa yi mɛa le? Hen kɛ i le i wɛ bɔ, ɛ i so wɛ mu lɛ a ɲɪnɪ ɲun bɛnso bɔ sɪi le, yɛa wee tɛ ho ũuu ho zuia kɛ ho yɪrɔ ɔ le buɛɛ lɔn nɔpue na yɪ zɔ Dɔnbeenɪ le? ¹⁸ Le Dɔnbeenɪ na mɛa wɛ yɛrɛmɛ mɪ ɲii lɛ i sɛɛrɛso. Hɛ ɲi-cɔa na wa wee fɛɛ na mia yɪnɔn ũuu lɛa buɛɛ. ¹⁹ Le Dɔnbeenɪ Za, o Yeesu Krista, yɛa ɛ inɛn lɛ a Silivɛn lɛ a Timɔtee bɪa bɔ nɔn mia ɲi-cɔa yɪnɔn ũuu lɛa buɛɛ. Mu bon, o ɲi-cɔa lɛɛ ũuu mɪ dɔn. ²⁰ Orɛn lɛ yɛa lɛ ho ũuu na wee zɛɛnɪ le bɔ buɛnbuɛn na le Dɔnbeenɪ dɔ mɪ ɲii le mɪ i wɛ lɛ ho tɔiɛ. Lɛ bɔn nɔn ɛ lɛ orɛn Yeesu *Krista mu ɛ wa wee bɛ yi ɛ tɛrɛa wa amiina ɛ dɛrɛa ho cɔkɔ le Dɔnbeenɪ yi. ²¹ Lɛ lerɛn nɔn ɛ warɛn lɛa mia wee dɛn fɛrɛ dɪn wa pɛanɪlɔ lɛ a Krista yi. Lɛ lerɛn mɪ

bɛɛre hueekaa wɛn, ²² á bò mí flimini wán. Le dó mí Hácírí wa sía yi, à zéení le bïo le dó mí jii le mí ì na wɛn á le è wé máa khí.

²³ I wee báa mu jii wán le Dónbeenĩ yahó á à dé ì mukānĩ ì na mu bïo yi, le bïo nɔn á ì yí bínía yí buararáa mi cǎn ho Korɛnte yi, lé bïo á ì yí wi à ì bóoní mia. ²⁴ Wa yí wi à wa kíkǎ mia à mi dé mi sía, lé bïo wa zū le mi sīadéro o Krista yi fára tīna, á wa wi à wa séení mia bèra a na à mi sía wa.

2

¹ Awa! A ì wáa le ì máa buen mi cǎn lé bïo á ì yí wi à ì tīn véení mi yiwa. ² Ká ì véení mi yiwa, á lé ba yén wáa dà à wéé ì sīi, bïo á bīa dà à wéé ì sīi lé bán á ì véení yiwa. ³ Lé bǔn nɔn á ì túararáa ho vūahǔ mu. I lá buara mi cǎn ho pǎahǔ mu yi, á mi bïo lá à véení ì yi, ká minén lé bīa nɔn lá ko mi wéé ì sīi. Mu bon, ì bɛntīn láa mu yi le ká ínén sīi wan, á minén búenbúen sía mún ñ wa. ⁴ Pǎahǔ na á ì wee túa ho vūahǔ mu, ká ì hácírí yáara fúaa ì yàá wá hǎ yèn-ca-poa. Bïo á ì túara ho yi yínɔn à véení mi yiwa, ká ì wi à mi zūn le ì wa mia làa sòobéɛ.

O Poole séra dia nɔn bīa wó khon làa wo yi

⁵ Yīa wó khon làa mi mi tīahǔ á yí véení ínén ì dòn yi, mu lé mi búenbúen á bǎnso véení yiwa. Bùéé yàá, ì bīa dà ì níi wán, mu lé ba búí mi tīahǔ á bǎnso véení yiwa. ⁶ Wón nùpue so á nùpua cèrɛɛ mi tīahǔ á záráa, á bǔn wáa à yí o. ⁷ Hǎ làa na kà wán á mi sɛn mu día na a yi à hení a sīi, bǔn mía ó o yi ì vá dàkhíina, á yilera à yáa. ⁸ Bǔn bïo yi á ì wee fio mu mi cǎn le mi zéení mu na a yi wéréwéré le mi wa a. ⁹ Mu bon, ì túara ho vūahǔ mu à loínáa le

mi wee bè bïo á ï bíá nɔn mia yi le. ¹⁰ Awa! A ï wáa à bío bïo kà à na mia: Hen ká mi wé séra nùpue bè-kora díá nɔn wo yi, á ïnén mún nè sén mu ù díá á à na bânso yi. Ká ï lá ko à ï sén bïo búí díá na a búí yi, á ï ï sén mu ù díá á à na a yi minén bïo yi o *Krista yahó. ¹¹ ï wé è wé mu bèra a na ò o *Satāni yí yí sée mi wán, lé bïo á bïo ó o wi ò o wé á wa zū.

O Poole khon o Tiite yi ho Torowaasi yi

¹² Bïo á ï vaá dān ho Torowaasi lóhó o Krista bín-tente bueró bïo yi, á ï mɔn ò o Núhúso héra ï tonló sáró wōhú. ¹³ Ká ï yi pá wee dè, lé bïo á ï yí yú wán za Tiite bín, á bñn lé bïo nɔn á ï dórāa ho Torowaasisa mu cāa wé se, à ï wà buara ho Maseduana kōhú wà bueé loñ le ï yí o hen le.

Wa wee fāa hā fūna o Krista pānká yi

¹⁴ Εε ká mi le wa khòní le Dónbeenĩ, lé bïo á le wee dí wa yahó à fáarāa hā fūna fέεε wa páaníló là a *Krista bïo yi. Le Dónbeenĩ wee dñn wa wán à zéenināa o Krista à 6a nùpua zūñ wo hā lùà búenbúen yi. O zūñló mu ka lòn sāmu na sí á wee bènbén fè hā lùà búenbúen. ¹⁵ Mu bon, wa ka lòn bïo na sāmu sí na ó o Krista wee na le Dónbeenĩ yi, bíá kánía làa bíá wee vñíní mítén tñahú. ¹⁶ Bíá wee vñíní mítén cñn á mu ka lòn sāmu na wee na mu húmú, ká bíá kánía cñn á mu bèn ka lòn sāmu na wee na le mukāñ binbirĩ. Yia yāá dà à sá hón tonló so lée wée. ¹⁷ Ba nùpua cèrèε wee bue le Dónbeenĩ bíonĩ à càráa mu bïo, ká warén yí máa wé làa bán bïo síi. Le Dónbeenĩ tonkaa wen, á wa wee hén wa yiwa à sárāa hā tonkaa mu tonló le yahó wa páaníló là a Krista bïo yi.

3

Le pʌanii finle ton-sáwá bïo

¹ Wa so wi à wa tɪn zéení waten làa mia le? Tàá wa so màkóo wi à wa ɓua vūahū na wee zéení làa mia le ɓa tonkaa wɛn mi cɔn làa bïo ɓa ɓúi wee wéráa mu le? Tàá wa bïo le mi túa ho ɓúi na wɛn à wa ɓua vaa zéenínaa waten lòn-veere yi le?

² Minén mi bæere ka lè mi lé ho vūahū na túara wa sía yi á ɓa nùpua búenbúen wee kàrán à zūr. ³ Mu bon. Minén mi bæere lé ho vūahū na ó o *Krista túara á kàrafáa wɛn. Ho yí túara lè le dèe na ɓa wee túaràa ho vūahū wán, ká ho túara lè le Dónbeenĩ na wi féee Hácírí. Ho yí túara huee wán, ká ho túara ɓa nùpua sía yi. ⁴ Wa wee bïo kà, lé bïo wa láa le Dónbeenĩ yi o Yeesu Krista pànká yi.

⁵ Wa yí máa leéka le ho tonló mu wa dà à sá lè wa kùrú pànká. Lé Le Dónbeenĩ wee na à wa dàñ wéráa mu. ⁶ Lé lerén non á wa dàrna wóràa le pʌanii finle ton-sáwá. Dén pʌanii finle so yí yú mí pànká ho làndá na túara yi. Le yú ho le Dónbeenĩ Hácírí pànká yi. Ho làndá na túara wee wé à ɓa nùpua hí mu hómú binbirĩ, ká le Dónbeenĩ Hácírí ɓèn wee wé à ɓa nùpua yí le mukānĩ binbirĩ.

⁷ O *Mɔyiize làndá hía túara hā hue-pɛnɛnwà wán.* Ho pʌahū mu yi á le Dónbeenĩ cùkú juiíkaa làa sòobéε, fúaa o Mɔyiize yahó wee juiíka ho cùkú mu bïo yi. Bïo ó o Mɔyiize yahó juiíkaró yí máa mía mí cúee, ká a *Isirayεele zàwa yí dàrna yí lora ho yi lé bïo ho wee juiíka dàkhíina. Ká hón làndá so na wee na ò o nùpue hí á zéénia le Dónbeenĩ cùkú beenĩ kà síi, ⁸ á le Dónbeenĩ cùkú beenĩ mu bïo so khíi máa poñ bñn ká mu lé le

* **3:7** Mi loñ Léró vūahū (Exode) 34.27-35

Dónbeenĩ Hácírí wee sá mí tonló le? ⁹ Wa zū le ho lándá tonló na vaa véenii á dà à sɛnín a nùpue nùhũ á cùkú wi. Ká mu ka kà, á ho tonló na wee na ò o nùpue térén so cùkú máa keń máa poń bũn le? ¹⁰ Wa yáá dà à bío le ho cùkú na yánkaa wi wáa yí máa mi, lé bĩo á hĩa hã laà na kà wán á bèn po po horén. ¹¹ Mu bon, ká mu bĩo na hĩa khiĩ á cùkú wi, se bĩo wee keń bĩn féeε cùkú bèn ñ poń bũn cùkú.

¹² A bĩo wa dó wa sĩa wee lòní ho cùkú mu, lé bũn nən wa poní sɛnkaa kúaará wee bíoráa. ¹³ Warén yí máa wé là a Mɔyiize bío, wón yánkaa pon mí yahó yi lè le nín-kéní, bèra a na ò o Isirayεele nĩpomu yí mi ho cùkú na máa mía véró o yahó mu wán.† ¹⁴ O Isirayεele nĩpomu hácírí fù yí dà máa ní le páaní kĩnle vōnna bíoní na wee kàrán na ɓa yi. Hàrí ho zuia á mu pá ka lè ɓa pon mí yara yi lè le nín-kéní mu. O nùpue páaníló là a *Krista lé bũn mí dòn wee wé à le nín-kéní mu hén lén hã yara yi. ¹⁵ Mu bon, hàrí ho zuia ká a Isirayεele nĩpomu wee kàrán o Mɔyiize vōnna à ɓa máa zũn hã ɓàn kúará. Mu ka lòn nín-kéní na pon ɓa sĩa yi. ¹⁶ Ká yĩa tà a Nùhũso bío à le nín-kéní mu hén lén o yahó yi. ¹⁷ O Nùhũso na bío bía lé le Dónbeenĩ Hácírí. O Nùhũso Hácírí hĩa wi lahó na yi à hón lahó so nùpua keń míten. ¹⁸ Warén ɓúenɓúen na á nín-kéní yí pon yara yi á wee loń mi a Nùhũso cùkú làa bío ó o nùpue wé mináa mí yahó ho zùɓalén yi bío síi. O cùkú mu wee nuiika wa wán. O Nùhũso na lé le Dónbeenĩ Hácírí á wee wé à wa wé yèrémá ká wa wà, à keń là a bío síi, à cùkú wé dé wán féeε.

---

† **3:13** Mi loń Léró vūahũ (Exode) 34.33-35

4

O Poole yi tèera mi bàra le Dónbeenì tonló sáró yi

¹ Le Dónbeenì lè mí tentemu á kàràfáa ho tonló mu wɛn. Lé bɛn nɔn wa yí máa tèé wa bàra ho sáró yi. ² Wa yí máa sà waten wéráa bɛo, á pǎ hã nɛyi-wará día. Wa yínɔn nǐ-khàwa, á wa mún yí máa dé yèrémáló le Dónbeenì bíonì yi. Ká wa wee zéení ho tũíá poni bɛo wéréwéré. Wa wee wé kà sii le Dónbeenì yahó bèra a na à ɓa nùpua ɓúenɔ́en zũn le wa lé ɓa húaaràwa. ³ Ká le bín-tente na wa wee bue á kúará sà yi, se lé bía wee vɛ́ á le kúará sà yi cǎn. ⁴ Bán nùpua so yí zũ le bín-tente kúará lé bɛo ó o *Satāni na wee dí mí béenì ho ðímɛ́ná yi, á wee wé à ɓa háciira máa ðàn mu kúará zũn à dé mí sɛa le Dónbeenì yi. Ba yí máa mi le bín-tente mu khoomu nɛiikaró. Bɛn na wee zéení a *Krista cùkú. ⁵ Mu bon, wa yí máa bío waten bɛo ká a Yeesu Krista na lé o Nùhúso lé yɛa á wa wee bue bɛo. Warén wa bæere lé mi ton-sáwá o Yeesu bío yi. ⁶ Le Dónbeenì yánkaa bía: «Le mu khoomu keɛ́ le tǐbírí lahó yi». Lerén lé ðio mún wó á mu khoomu wi wa sɛa yi, à wa zũrnáa le cùkú bɛo na wee mi a Yeesu Krista yahó yi.

⁷ Bɛn bè-beenì so wi warén na ka lòn sɛa na má lè ho córó yi, bèra à na à ɓa nùpua zũn le ho ðànló na ɓàn sii mía wee lé le Dónbeenì cǎn, ká ho yí máa lé warén cǎn. ⁸ Le lònbee lè mí síiwà wee yí wɛn, èé ká le màhã yí yú sée wa wán. Wa yiwa wee dè, èé ká wa háciira màhã pá yí yáara. ⁹ Ba nùpua wee nɛini wa sánia, èé ká le Dónbeenì yí pǎ wɛn yí día. Ba wee lùiorá wɛn, èé ká mu yí máa yáa wɛn. ¹⁰ Pǎnna

ɓúenɓúen ká ɓa wee cà wa ɓúeró yahó làa ɓio ɓa wó wó ɓóráa o Yeesu, bèra a na à le mukāñi binbirĩ na ló a Yeesu cón à mi wɛn wéréwéré. ¹¹ Mu bon, wa wi le mukāñi yi. Εε ká ɓa wee cà ɓa ɓúe wɛn pònna ɓúenɓúen yi o Yeesu ɓio yi. Bũn wee wé bèra a na à le mukāñi binbirĩ na ló a Yeesu cón à mi wa sánia na dà à hí yi. ¹² Lé ká síi á warén wee zàanínáa wa mukāni pònna ɓúenɓúen yi, bèra a na à le mukāñi binbirĩ na ho pànká mia.

¹³ Wa páanía le siidéro dà-kéni yi. Mu ka làa ɓio mu túararáa le Dónbeenĩ bíoni vūahũ yi le: «ĩ bía lé ɓio á ĩ dó ĩ síi.»* Awa, á warén mún dó wa sía làa bũn síi, lé bũn nɔn á wa mún wee bíoráa. ¹⁴ Wa zũ le yia vèenia o Núhũso Yeesu lé wón mún ñ vèeni wɛn, lé ɓio wa páanía là a Yeesu. O ò páani ì fé wɛn làa mia yòò bàrá mí cón. ¹⁵ ɓio wee wé ká ɓúenɓúen lé minén ɓio yi, bèra a na à ɓa nùpua cèrɛɛ wé yí le Dónbeenĩ sáamu ká ɓa wà. Ká mu wó ká, á ɓa nùpua na à dé le Dónbeenĩ bārākà á à dé ho cùkú le yi, á wé è dé wán.

Wa khii yi hã sãnia bè-fla

¹⁶ Lé bũn nɔn á wa yí máa tèeráa wa bàra. Hàrí ká wa sánia pànká wee tĩ yi ká ho wà, á wa hácirí flamu bũn wee dé wán ká mu wà lè hã wizooní. ¹⁷ Le lònbee na wee yí wɛn hã laà na ká wán na khii vé á máa tèe lè ho cùkú beenĩ na wa khii yí, hón na máa vé máa mi. ¹⁸ Warén yí máa cà mu ɓio na wee mi. ɓio yí máa mi lé ɓio wa wee cà. Lé ɓio á ɓio wee mi yí máa mía, ká mu ɓio na yí máa mi bũn wi bĩn féɛɛ.

* **4:13** Mi loñ Lení vūahũ (Psaumes) 116.10

5

¹ Wa zū le ká le wizonle na wa sǎnía na lé wa mànákáwa zíní yáara, á le Dónbeení ì na hǎ sǎnía wa nǐ-kéní kéníwà yi ho wáayi. Hǎn mànákáwa zíní so na á nùpue níi yí wó á à keń bín féeε. ² Bǐo kà wán á wa yiwa wee vá lé bǐo wa wee cà mu lè wa sòobéε à le Dónbeení na hǎ sǎnía bè-fla mu wen ho wáayi. ³ Ká wa yú hǎn sǎnía bè-fla so, á wa mànákáwa máa wé bǐo na wee héεka mí bírí á yí yú sǎnía. ⁴ Mu bon, Bǐo wa wi hǎ sǎnía na ka lòn zíní yi á wa yiwa wee vá, á lò wee be. Wa yí le le Dónbeení fé wa sǎnía mí dòn, ká wa wi à le wé hǎ làa bè-fla, bèra a na à hǎ sǎnía na à keń bín féeε à zo hǎ bè-kía na à hí lahó. ⁵ Le Dónbeení mí beεre lé dǐo wíokaa wen bǐn bǐo yi. Le nǎn mí Hácírí wen à zéeni le bǐo le dó mí jii le mí ì na, á le è na máa khí. ⁶ Lé bǐn bǐo yi á wa yí máa tèe wa bàra, ká wa jǎn zū le bǐo wa wi ho tá wán, á wa dǎní nàyi là a Núhúso.

⁷ Mu bon, bǐo wa wee ɓua lè waten á wa wee wé héha làa bǐo wa dóráa wa sía le Dónbeení yi, ká mu yínǎn bǐo wa wee mi lè wa yǐo bǐo yi. ⁸ Wa sía hereka, á mu mún lá à wé sí wen à wa lé ho dímíjǎ na kà yi à vaa keení a Núhúso nísǎní. ⁹ Hǎrí à wa keń ho dímíjǎ yi, tàá à wa lén vaa keení a nísǎní, se bǐo wa màkóo wi yi lé ho wé bǐo sí a yi. ¹⁰ Lé bǐo wa ɓúenɓúen ko à wa khíi vaa dǐn o *Krista yahó ò o cíti. Ká wa wó mu bè-tente tàá ká wa wó mu bè-kora, ó ò sàání wen á à héha làa bǐo wa nǐ-kéní kéní wó ho dímíjǎ yi.

Wa lè le Dónbeení bǐnía sí o Yeesu pànká yi

¹¹ Bǐo wa zū a Núhúso kǎnbii jǐhú, á wa wee bánbá à ɓa nùpua tà ho tǔiá poni. Le Dónbeení zū

wɛn binbirɛ, á ĩ wee leéka le minén mún zũ mi mi sɛa yi. ¹² Wa yí máa cà à wa zéení làa mia le mi ko mi tà wa bɔ. Bɔ mí sɛa á à waráa wa bɔ yi lé bɔn wa wee cà, bèra a na à mi dàní bío sɛ bɛa wee yòní mɛten bɔ ɓa karáa dǎní yi, ká bɔ ɓa sɛa yi á ɓa yí máa loń. ¹³ Ká lé bɔ wa wee wé lòn khéerowà, lé le Dónbeenɛ yahó á wa wee wéráa mu. Ká lé bɔ wa wee wé lòn nùpua na júná wi bɔn, bɔn lé minén bɔ yi. ¹⁴ O *Krista waminɛ pànká ɓàaa wa wán. Wa láa mu yi le orén lé o nùpue nǐ-kéní na húrun ɓa nùpua ɓúenɓúen bɔ yi, á le Dónbeenɛ cǎn á wa ɓúenɓúen páanía húrun làa wo. ¹⁵ O húrun ɓa ɓúenɓúen bɔ yi bèra a na à bɛa yɔ wi lua wé yí wé bɔ sɛ ɓa yi, ká ɓa wé wé bɔ sɛ yɛa húrun ɓa bɔ yi, á vèera.

¹⁶ Lé bɔn bɔ yi, á wa wáa yí máa loń ɓa nùpua làa bɔ wa wee mi làa ba à héha lè mu nɔpomu. Hàrí ká wa yánkaa wee loń o Yeesu yi làa bɔn bɔ, á hǎ laà na kà wán á wa wáa yí máa loń wo yi làa bɔn.

¹⁷ Hen ká a nùpue páanía là a *Krista, se wón ɓànsò lée nǐ-finle. Mu bè-kɛa wáa khíina, mu bɔ ɓúenɓúen wáa wó bè-fla. ¹⁸ Bɔn ɓúenɓúen lé le Dónbeenɛ wó mu. O Krista pànká yi, á le wó á warén làa de bɛnía sɛ, á ho tonló na á le le wa sá, lé ho wé à bɛa ká mún wé sɛ làa de. ¹⁹ Mu bon, o Krista pànká yi, á le Dónbeenɛ nɔn le nɛi à ho dímíjása làa de bɛnɛi wé sɛ. Le wáa yí máa loń ɓa nùpua ɓúenɓúen bè-kora yi. Le le wa bío na ɓa nùpua na ká yi le ɓa bɛnɛi wé sɛ làa mín.

²⁰ Awa, á wa lé o Krista tonkarowà, á wee lá le bióni o Krista yèni yi. Á mu ka lè mu lé le Dónbeenɛ mí bæere dɛn wa wán á wee bíoráa làa mia. Wa

wee 6ón6óní mia o Krista yèni yi le mi díá le le Dónbeenĩ làa mia bíní wé sí. ²¹ O Krista yí wó mu bè-kohó yí mɔn, à le Dónbeenĩ síinia a jùhũ lòn bè-kora wéro bïo síi warén bïo yi, bèra a na à wa wé 6a nùpua na téréna le Dónbeenĩ yahó wa páaniló làa wo bïo yi.

6

¹ Lé kà síi á warén na lè le Dónbeenĩ páania wee sá, á pá wíokaa wee hení mu na mia, le mi yí díá le le Dónbeenĩ sãamu na le wó làa mia bïo wé kãamáa. ² Lerén lé ðio bía mu kà síi:

«Ho pãahũ na mu ko yi,
á ĩ jí ũ floró.

Ho kãniló wizonle zoñ,

á ĩ 6ueé séení fo.»*

Awa, ho pãahũ na wa wi yi lé ho pòn-tente, ho zuia lé ho kãniló wizonle.

³ Wa yí wi à wa wé bïo 6úi na hĩa na ká wa à wé è khe lè 6a nùpua, lé bïo wa yí wi à nùpue woon yáa wa tonló yèni. ⁴ Bïo wa wee sá 6úen6úen yi, á wa wee zéení le wa lé le Dónbeenĩ ton-sáwá. Wa wee hĩ wa sía le lònbee lè mí síiwà, lè le yi véé yi, ⁵ ho haró yi, ho kàsó yi, le lònbee na wee yí wɛn 6a zãamáa níi yi, hã ton-he6úaa sáró yi, mu dãmu fòoró lè le hĩni yi. ⁶ Wa 6uan waten lè le yi na wee ce, á zũ le Dónbeenĩ, á wee jĩ wa yiwa, á wayika. Le Dónbeenĩ Hácírí wi làa wɛn, wa wa 6a nùpua lè wa sía 6úen6úen. ⁷ Wa wee wé mu lè ho tũíá poni bíonĩ na wa wee bue le Dónbeenĩ pánká yi. Wa wee wé bïo téréna, bún ka lòn fio sía na wa wee firáa lè wa zúkúso, á mún wee paráa waten yi. ⁸ Ba

* 6:2 Mi loń Ezayii vùahũ 49.8

nùpua búí wee dé ho cùkú wɛn ká ɓa búí bán wee yáa wa yèni. ʼBa búí wee khòoní wɛn, ká ɓa búí wee là wɛn. ʼBa wee bío le wa lé ɓa sabín-fũaalowa, ká wa ɲon̄ wee mí ho tũíá poni. ⁹ Ba wee bío le nùpue woon yí zũ wɛn, à ɓa nùpua ɲon̄ zũ wɛn. ʼBa nùpua yèn-dání yi, á wa ka lè wa húrun, à wa ɲon̄ yĩo wi lua. ʼBa wee beé wa lò, ká ɓa màhá máa búe wɛn. ¹⁰ Hàrí bĩo ɓa wee véení wa yiwa, ká wa sía pá wee wa féεε. Wa lé ɓa ñi-khenia, ká wa ɲon̄ wee wé à ɓa nùpua cèrèε wé ho náfòró ɓànsowà. Wa ka lòn nùpua na dèε búí mía, à mu bĩo búenbúen ɲon̄ bĩo sã wɛn.

¹¹ Minén Korɛnte lóhó kèrètíεwa kuure, wa héra wa yiwa á bía wéréwéré non̄ mia. ¹² Wa yí pá le wa máa wañ mia, minén lé bía yí tà yí wa wɛn. ¹³ I wee bío làa mia ka lè mi lé í zàwa: Mí mún wañ wɛn làa bĩo wa waráa mia.

Le tibirí lè mu khoomu yí dà máa páani

¹⁴ Bía yí dó mí sía o Yeesu yi bè-wénia mi yí páaní yi làa ba. Mu bon, mu bĩo na téréna lè mu bĩo na yí téréna dà à wé kaka à páanínáa? A mu khoomu lè le tibirí so dà à páaní le? ¹⁵ O Yeesu *Krista là a *Satāni so dà à páaní bĩo dà-kéní yi le? Yia dó mí síi o Yeesu yi làa yia dó mí síi o Satāni yi yilera so dà à wé dà-kéní le? ¹⁶ Lé le páaní yén yáa wi le *Dónbeenĩ zĩ-beenĩ lè hã wǎnna pãahú? Mu bon, mi so yí zũ le warén lé bía lé le Dónbeenĩ na wi féεε zĩ-beenĩ le? Mu ka làa bĩo á le bíaràa mu kà síi:

«Í ì keñ ɓa tãahú,
 í ì vará làa ba,
 í ì wé ɓàn Dónbeenĩ,
 á ɓa à wé í ñipomu».

17 Lé bɛn bɛo yi ó o Nuhúso bíaráa bɛo kà:

«Mi lé ɓa tɛahú,
mi yí páaní làa ba.
Mi yí dā bɛo na tun hùúu,
á ɛnén á à tà mi bɛo.

18 I ì wé mìn maá,
á minén á à wé ɛnén zà-hínni lè ì zà-báawa.
O Nuhúso na dà mu bɛo búenbúen lé wón te mí ɲi-
cúa.»†

7

1 Wàn zàwa na á ì wa làa sòobéɛ, bɛn bɛowa so búenbúen á le Dónbeenì dó mi ɲii le mí ì wé. A bɛo mu ka kà, á mi le wa ceé wa sánia lè wa yiwa. Mi wa ɓua waten, à bɛo sí le Dónbeenì yi, à wé kɛnbi le.

O Poole yi véɛ yèrɛmɔa wó le sí-wɛɛ

2 Mi wañ wɛn! Wa yí wó yí khon làa ɲii woon, wa yí yáara a búii bɛo, wa mún yí tò a búii wán. 3 I yí bía bɛn à sínináa mi ɲúná. I yáá lá bía mu le wa ɓɛntɛn wa mia làa sòobéɛ. A wa yí wé lua, tàá à wa hí, se wa pá wa mia. 4 I ɓɛntɛn láa mia, ì síi wan mi bɛo yi làa sòobéɛ. Le lònbee na wee yí mi búenbúen á ì síi here yi, á wee zámaka.

5 Mu bon, bɛo wa ɓueé dān ho Maseduana, á wa yí yú vūrnà, le lònbee lè mí síiwà yú wɛn hen. Ba nùpua wee pí wa bɛo à kán wɛn, wa yilera hɔn yí kará lòn-kéní 6 Hen ká a nùpue bàra tò, à le Dónbeenì bini hení a síi. O Tiite ɓuenló wa cón lé bɛn á le dɛn wán heníanáa warén sía. 7 Mu yáá

† 6:18 Mi loñ Levii nùwá vūahú (Lévitique) 26.12; Ezekiyɛle vūahú 27.37; Ezayii vūahú 52.11; Ezekiyɛle vūahú 20.34; Samuwɛle ɲun nii vūahú 7.14; Ezayii vūahú 43.6

yínɔ́n bǔn mí dòn. Bǐo ó o Tiite ɓueé bía á mún henía wa sía. O bía nɔn wɛn le mi henía mí sǐi, o le mi sía vá làa sòobéε à mi bǐnǐ mi mi, le bǐo mi wó làa mi khǐna á bǐnǐa yí sǐ mia, le mi henía ǐ bǐo. Bǐo á ǐ ná bǔn, á ǐ sǐi wíokaa wan.

⁸ Hàrí ká ho vǔahǔ na á ǐ túara nɔn mia á véénia mi yiwa, á ǐnén mu yí máa vá yi. Mu lá dà à vá mǐi lé bǐo á ǐ zǔ le ǐ véénia mi yiwa ho pǔn-za dèε yi, ⁹ εε ká ǐ màhá sǐi wan há làà na ká wán. ǐ sǐi yí wan bǐo á ǐ véénia mi yiwa bǐo yi. ǐ wee zámaka lé bǐo mi yiwa vá há wén-kora na mi wó bǐo yi, á pǎ há día. Le yi-véε na yú mia ká, lé le Dónbeenǐ wǐ à mu wé làa bǔn, bèra a na à mi sía cǐ mi wén-kora mu bǐo yi à pǐ há. Ká mu wó ká, se wa vǔahǔ mu túaró yínɔ́n bǐo na wa wó khon làa mia. ¹⁰ Ká a nùpue yi wee vá lé bǐo mu lé le Dónbeenǐ sǐi bǐo, à dén yi-véε so wé ò o yèrémá mí yilera le mí wára, lé bǔn wee na à le Dónbeenǐ kǎní ɓànsò. Dén yi-véε so sǐi bǐo máa vá wɛn. εε ká le yi-véε na màhá ka làa ɓia yí zǔ le Dónbeenǐ yi-véε bǐo sǐi, á wee ɓua a nùpue varáa mu húmú yi. ¹¹ Mu bon, mi yiwa na wee vá lé bǐo mu lé le Dónbeenǐ sǐi bǐo, á mi wǎa loń bǐo wó mia bǐo ká wán. Mi loń bǐo mi nɔnnáa miten, á yilera ɓúenɓúen yèrémáa. Mi wee bío sǐ miten yi làa sòobéε. Mi wee zéení bǐo ká wán le mi yí wa mu bè-kora. Mi wee cǐi mi sía mu bǐo yi. Bǐo lá dà à yí mia mu bǐo yi á mi yàá zǎna. Mi sía vá à mi bǐnǐ mi mi, á mi wǐ à mi bǐnǐ wé le Dónbeenǐ sǐi bǐo, ká mi bé yǐa wó mu bè-kohó. Mi zéénia mu bǐo cèrèε yi le mi níní mía bǔn ɓiowa so wéení.

¹² Ká ǐ túara ho vǔahǔ nɔn mia, se mu yínɔ́n yǐa wó khon bǐo yi, á mu mún yínɔ́n yǐa ɓa wó khonnáa bǐo yi. ǐ túara ho bèra a na à bǐo mi

nɔnnáa miten wa bïo yi à bïo zūn wéréwéré le Dónbeenĩ yahó. ¹³ Lé bñn bïo yi á wa yúráa le sí-hebúee.

Mu bon, mu yàá yínɔn bñn mí dòn á wa sía hã bïo yi. Wa mún wee zãmaka bïo ó o Tiite síi wan bïo yi, lé bïo mi búenbúen hñina a síi. ¹⁴ I khòonía mia o Tiite yïo yi, á bïo ó o van mi cñn bñnía, á mi bèn yí dó niyio miĩ. Bïo á bïo wa wee bïo búenbúen lé ho tũíá ponináa, lé làa bñn á bïo wa khòonía làa mia o Tiite yïo yi mún wóráa ho tũíá. ¹⁵ Bïo ó o buara mi cñn á mi buan wo se. Mi bò a bíoní yi lè le sòobée lè le kñnbii. Hen ká a leékaa mu, ò o wíoka wañ mia. ¹⁶ I wee zãmaka lé bïo á ï láa mia mu bïo búenbúen yi.

8

Mu hãmu cãló bïo

¹ Wàn zàwa lè wàn hñni, wa wi mi zūn bïo nɔn le Dónbeenĩ wóráa mu sãamu lè ho Maseduana kèrètíewa kuio. ² Ba lò bon làa sòobée, ká ba sía bènñn pá wan làa sòobée. Ba khon binbirí, èe ká ba màhá wó mu hãmu cèrèe le Dónbeenĩ tonló sáró bïo yi. ³ I lé mu bãn sèéràso, ba wó bïo ba dà wee wé, ba wó mu miten á yòó puunía lé bïo mu sí ba yi. ⁴ Ba flora mu wa cñn á henía, le wa día le mí dé mí níní à séenínáa ho Zeruzalèemu kèrètíewa kuure. ⁵ Ba wó mu á dà bïo wa lá wee leéka wán. Barén nɔn miten le Dónbeenĩ yi, á ba día miten nɔn wen làa bïo mu sínáa le Dónbeenĩ yi.

⁶ Lé bñn bïo yi á wa le ho cãló tonló mu na ó o Tiite lá búakáa mi cñn ò o wíoka sá à tíí jii. ⁷ Mí síadéro lè mí bíoní yi, mi bïo zūnló lè miten naló yi, lè le waminĩ na mi yú wa cñn, bñn búenbúen á

mi dó mi sòobéé yi, á wó mu sese. Lé kà síi á mi sòobáaráa miten sáráa ho cǎló tonló na kà.

⁸I yí máa kíkǎ mia. I wi à ì zéení bǐo ɓa kèrètíewa kuio na ká wóráa làa mia, bèra a na à mi dàń zéení le mi wa bǐa ká bǐo bon. ⁹Lé bǐo mi zū wa Núhúso Yeesu *Krista sǎamu na ó o wó nɔn wen bǐo. Orén na mu bǐo búenbúen wi níi yi, á día búń búenbúen ò o tà mu khemu yi mi bǐo yi. O wó kà síi bèra a na ò o khemu mu wé mia lè ho nǎfòró ɓànsowà mi sía yi.

¹⁰I wi à ì bǐo bǐo á ì wee leéka ho cǎló mu dǎní yi: Bǐo mi wó á se, minén lé bǐa zenín lé ɓa nín-yání nùpua na tà ho bǐo, á lé minén mún nín-yání wó ho. ¹¹Hǎ laà na kà wán á mi tíí ho tonló mu níi. Bǐo mi fù sòobáa miten á tà mu, lé làa búń à mi pá wé sòobáráa miten à sá ho tonló mu vaa tíí níi. Mi wé mu làa bǐo mi dàráa mu. ¹²Lé bǐo ká mi sòobáa miten á nɔn bǐo le Dónbeení yi, á le è tà à fé bǐo wi mi cǎn, ká le máa loń bǐo mía mi cǎn. ¹³Mi yí leéka le ì wee sèení bǐa ká lònbee làa mia bèra a na à ɓarén vǔń ká minén lò be. Bùéé, ì wi à mi màní.

¹⁴Hǎ laà na kà wán á mi bǐo wi cèrèè á mu sǎaaní à mi wé hǎ bǐa khon. Ká nònzoń na minén ɓèn khon à ɓarén bǐo wi boo, á ɓa à hǎ mia. Ká mu wee wé kà, búń ká mi màa. ¹⁵Mu ù wé làa bǐo mu túararáa le Dónbeení bióní vǔahú yi: «Yia yú ho díńló cèrèè á yí yú yí puunía, á yia yí yú bǐo na boo á bǐo ɓúi mún yí fòora yi.»*

O Tiite lè ɓa ɓúi varó ho Korɛnte yi bǐo

¹⁶Wa wee dé le Dónbeení bǎrákà, dén na wó ó o Tiite sòobáa miten mi bǐo yi làa bǐo warén wó làa

* **8:15** Mi loń Léró vǔahú (Exode) 16.18

bũ. ¹⁷ Lé bïo á bïo wa le o Tiite va mi cǎn ó o tà. Mí lahó yi ó orɛn miten lé yïa yáá henía mí bini varó mi cǎn bïo. ¹⁸ Wa wáa à tonka a Tiite mu lè wàn za na ɓa kèrètɛwa kuio ɓúenɓúen wee wíoka yèni le Dónbeenĩ bín-tente bueró bïo yi. ¹⁹ Mu yínɔn bün mí dòn, ɓa kèrètɛwa kuio lé bïa léra wàn za mu ò o wé bè làa wɛn wa varáa yi. O wee bè làa wɛn à sáráa ho cǎló mu tonló na wee dé ho cùkú o Núhũso mí bæere yi, á mu wee zéeni le wa wi wa wé bïo se. ²⁰ Le minka wári mu á wa wé è pa bïo bèra a na à nùpue yí bío khe na wɛn le ɓuaró dǎní yi. ²¹ Lé bïo wa wi à wa wé bïo se o Núhũso yahó lè ɓa nùpua yahó. ²² Wa mún ñ pání ì tonka wàn za ɓúí làa ba. Pònna cèrɛɛ wa lora a, á mɔn ò o wee sòobá miten le Dónbeenĩ tonló sá ró yi. Hã laà na kà wán ó o yáá wíokaa wee na miten ho tonló mu yi á po bïo lè ho yahó lé bïo ó o láa mia. ²³ O Tiite wón làa mi léera ho tonló yi, wa pánía wee sá à séenínáa mia. Ká bïa á à bè mìn làa wo bán lé ɓa kèrètɛwa kuio tonkaa ɓa mi cǎn. Ba tonló wee dé ho cùkú o *Krista yi. ²⁴ Ká ɓa ɓueé dǎn mi cǎn, à mi zéeni làa ba le mi wa ɓa, à ɓa kèrètɛwa kuio na tonkaa ɓa à zǔn le bïo wa wee khòoní mia bïo yi á ɓèntín léé tǔia poni.

9

Le Dónbeenĩ wa yïa wee há mu bïo lè le sï-wɛɛ

¹ Mu yáá ka lè mu jùhũ mia à ì túa ho vǔahũ na kà na mia ɓa kèrètɛwa kuure séenii mu dǎní yi. ² Lé bïo á ì zǔ bïo mi sòobáaráa miten ɓa séeniló bïo yi. I sïi wan mi bïo yi á wee bío na ho Maseduana kèrètɛwa yi hen le «Ho Akayii kèrètɛwa wi ɓa séeni ɓa kèrètɛwa kuure na wi ho

*Zudee yi. Ba yàá búakáa wee wíoka miten mu bïo yi hàrí zenìn». Ká ho Maseduana kèrètɛwa mún já mu, á ɓa cèrèe wíokaa nɔn miten le séení mu bïo yi. ³Ɛε ká í màhá à tonka wàn zàwa mu mi cǎn bèra a na à bïo nɔn wa khòníanáa mia à yí wé káamáa. A í wi à mi wíoka miten làa bïo á í bíaráa mu. ⁴Bún mia ká ínén lè ho Maseduana kèrètɛwa ɓueé dǎn mia ká mi ðín yí wíokaa miten ho cǎló mu bïo yi, á warén lé ɓia há nǎyio ò dí ɓa yïo yi, lé bïo wa láa mia. Í zū le minén á há nǎyio mún ñ dí. ⁵Lé bún nɔn á í leékaa le mu sūaaní à í fio wàn zàwa mu à ɓa dí í yahó ɓuen mi cǎn, à ɓuee loń le séení mu bïo, dén na mi dó mi jíní nɔn bïo yi. Ká í ɓueé dǎn ká mu yïo ló, á bún ñ zéení le mi héra mi yiwa wóráa mu ká kíkǎa yí kera mu yi.

⁶Mi zūń mu! Nùpue yí dù bïo na boo, ó o máa lá bïo na boo. Nùpue na dù mu bïo na boo, wón ñ lá mu bïo na boo. ⁷Mi na, à héha làa bïo wi mi ñ-kéní kéníwà sía yi. Mi yí wé mu làa yi véε, à keń lè mu lee kíkǎa mi wán. Lé bïo á yía wee na mu bïo lè le sí-wεε wón bïo sí le Dónbeení yi. ⁸Le Dónbeení dà à na bïo cèrèe mia á yòó puuní bïo mi màkóo wi yi, bèra a na ká mi yú há pǎnna ɓúenɓúen yi á yòó puunía, á mi ì dàń ñ wé bïo na se cèrèe làa bū. ⁹Mu ù keń làa bïo mu túararáa le Dónbeení bíoní vūahǔ yi: «O wee hén mí yi à hánáa ɓa ñ-khenia, o wee wé mu tentemu fέεε.»* ¹⁰Yía wee na mu bè-dà ɓa nùpua yi á wee há ɓa làa bïo ɓa à dí, á mún ñ na mu bè-dà minén yi. O o ò wé á mu ù jín á mí tentemu cúnú wé è dé wán. ¹¹O o ò na bïo cèrèe mia bèra a na à minén ɓèn hén mi yiwa

* **9:9** Mi loń Lení vūahǔ (Psaumes) 112.9

à hãnáa ɓa nùpua. Mu ù wé á ɓa nùpua cèrèɛ á à dé le Dónbeenĩ b́arákà ɓio mi nɔn wɛn á wa nɔn ɓa yi ɓio yi. ¹² Le séení na mi wee wé yínɔ́n dèɛ na wee séení ho Zeruzalɛmu kèrètɛwa kuure ɓa màkóo ɓio yi mí dòn, le mún wee wé à ɓa wíoka wé dé le Dónbeenĩ b́arákà cèrèɛ. ¹³ Le séení na mi wee wé kà á à zéení le mi h́era mi yiwa. Mu bon, mi wee ɓio o *Krista b́in-tente ɓio, á b̀o le yi, á ɓa nùpua cèrèɛ wee dé ho cùkú le Dónbeenĩ yi mu ɓio yi. Ba mún wé è dé ho cùkú le yi ɓio mi h́eraráa mi yiwa á nɔn mi nii ɓio ɓarén lè ɓa nùpua ɓúenɓúen yi ɓio yi. ¹⁴ A ɓa wé è fio ò na mia à zéení le mí wa mia, lé ɓio le Dónbeenĩ wó mí sãamu làa mia yòo puunía. ¹⁵ Mi wa dé le Dónbeenĩ b́arákà mu bè-tente na ɓàn sii mía, na le wó nɔn wɛn ɓio yi.

10

O Poole wee ɓio mí tonkaró tonló ɓio

¹ Inén Poole í ɓɛere á wee fio mia, o *Krista wayiró là a sii na se pánká yi. Ba le ká í wi làa mia à í wé h́ezón, ká í khèra làa mia à í sii wé here. ² Ká í màhá wee fio mia le mi yí día le ká í khíi ɓínía ɓuara mi cón à í yí mia zaráa. Ba nùpua ɓúí wi mi t́ahú á wee ɓio le í wee ɓua íten lòn nùpue na yí zú Dónbeenĩ. Bán sowaso á í ɓueé mí lè sòobéɛ á à na yi. ³ Mu bon, wa wi ho dímíná yi, ká há fio na wa wi yi á wa yí máa fi lè ho dímíná fio ɓio síi. ⁴ Há fio s̄a na wa wee firáa yínɔ́n ho dímíná fio s̄a. Bùeé! Warén fio s̄a lé le Dónbeenĩ na pánká wi fio s̄a. Há pánká wi à firáa há lùa na ɓa zúkúsa wee sà mítén yi. Wa wee ɓio ɓúe ɓa sabín-f̄ūaalowa ɲúná. ⁵ Há yile-kora ɓúenɓúen na á ɓia wee yòoní mítén wee lá à d̄in sánsáráa le Dónbeenĩ ɓio zúrló á wa

wee kánká kúia. Wa wee yèrémá ɓa nùpua hácírí à ɓa bè o Krista bióní yi. ⁶ Ká p̄ahũ na mi cèrɛɛ khíi zéenia le mi bò a Krista bióní mu yi b̄io bon, á warén ñ bé b̄ia ká na yí bò le yi.

⁷ Minén wee loñ b̄io wee mi mí dòn. Hen ká a ɓúí b̄ia le mí b̄io s̄a a *Krista yi, ó o ko ò o z̄ún le ínén mún b̄io s̄a a Krista mu yi. ⁸ Hàrí ká í ka lè í dá khònía íten ho pánká na ó o Núhũso n̄on wɛn b̄io yi, á ñiyio máa dí mi. Hón pánká so na ó o Núhũso n̄on wɛn, lé à wa séenínáa mí kuure, ká mu yínɔ́í mi yáaró b̄io yi. ⁹ Í yí wi à í kɛ́í lè í wi à í z̄ání mia lè í v̄onna na á í wee túa, ¹⁰ lé b̄io ɓa ɓúí le: «O Poole v̄onna bióní lée bióní na hereka làa bióní na wee vá. Ɛɛ ká a màhá wi làa wɛn ò o pánká máa kɛ́í, à bióní pánká máa kɛ́í.» ¹¹ B̄ia wee bío h̄s̄n bióní so z̄ún le b̄io wa wee túa h̄s̄n v̄onna yi à toní na ɓa yi lé b̄ún mí bæere wa à wéráa ká wa khíi ɓueé d̄s̄n ɓa. ¹² Ba ɓúí sòobáa wee wíoka mí yènnáa dàkhíina. Bán á warén so yáà à tà á à màní lè waten le? Ba wee wé mítén lòn m̄onz̄áníi s̄ia à m̄onz̄á lè mítén mí dòn. Ba hácírí so wi le?

¹³ Ká warén bán máa khòní waten máa dà máa khíí. Ho tonló na le Dónbeení dó wɛn lé h̄s̄n wa wee k̄aɓa yi. Lé b̄ún b̄io yi wa ɓuararáa mi c̄s̄n. ¹⁴ Wa yí dà b̄io le Dónbeení le wa wé wán. Mu bon, warén lé b̄ia nín-yání ɓuara mi c̄s̄n ɓueé buera le bín-tente na b̄io ciran o Krista. ¹⁵ Wa yí máa khòní waten ho tonló na á ɓa ɓúí sá b̄io yi. Wa láa mu yi le mi siadéró le Dónbeení yi wee dé wán ká mu wà, á warén tonló mún ñ va lè mí yahó làa sòobéɛ mi c̄s̄n, ká wa máa dà b̄io le Dónbeení le wa wé wán. ¹⁶ Ká mu wó làa b̄ún, á wa à dàñ ñ va lè wa yahó á vaá bue le Dónbeení bín-tente h̄s̄n k̄ana

na dà minén wán yi. Wa yí wi wa sá ho lahó na 6a búí búakáa wee sá yi à khòoní waten ho tonló na 6a sá bïo yi.

¹⁷ «Yia le mí ì khòn, à wón khòn bïo ó o Nùhúso wó bïo yi.»* ¹⁸ Yia wee khòoní mítén yínǎn yia ó o Nùhúso tà bïo, mu lé yia ó o Nùhúso mí bεere wee khòoní.

11

O Poole lè 6a tonkarowà na bïo yi bon bïo

¹ I wi à mi tà à ì bío làa mia lòn khéero cùeée. Uuu! Mi tà mu yi. ² Mi bïo sí miì làa sòobéε fúaa ì yí wi ò o búí tǔii mia làa bïo le Dónbeení yí wi ò o búí tǔiináa mia bïo síi. Mu bon, ì bò mi fúamu nǎn báa nǐ-kéní yi. Wón báa so lé o *Krista. I wee zéení mia làa wo lòn hǐnzo-sínii na yí zǔ báa. ³ εε ká bïo ó o háa khàráa o εεve vǐinía, á ì zǎna à minén mún yilera hǐa lúnka à vǐ làa bún síi, à yí día miten naló lè mí cemu mi páaníló là a Krista bïo yi.* ⁴ Mu bon, ká a búí bueé wee bío Yeesu veere na warén yí bía bïo làa mia, tàá ká a búí bueé nǎn hácín-veere na wi mí dòn lè le Dónbeení Hácírí mia, tàá ká a búí bueé wee bue bín-tente veere na wi mí dòn làa dǐo warén buera nǎn mia, à bún mi dèení tà fùafùu.

⁵ A ìnén cǎn, á 6a nùpua mu na mi wee jǎká bïo le 6a lé o Yeesu tonkarowà binbirí, á yí po ìnén. ⁶ Nùhú sí á ì yí dàn bío lè 6arén bïo, ká mu bïo zǔrǐló á ì po 6a. Wa zéení mu làa mia wéréwéré hǎ pǎnna búenbúen lè mu bïo búenbúen yi.

⁷ Tàá bío á ì buera le Dónbeení bín-tente nǎn mia hǎ kǎamáa yi, á liinía ìten nǎn mia bèra a na à

* **10:17** Mi lorí Zeremii vǔahú 9.23
búεenii vǔahú (Genèse) 3.1-6, 13

* **11:3** Mi lorí Bïo jǔhú

minɛn júná hóoní, á ï so wó khon le? ⁸I tà á fó 6a kèrètɛwa kuio 6úi nɛi bɔ á sáráa ho tonló nɔn mia. ⁹Bɔ á ï fù wi mi cón á màkóo wi le séenɛi yi á ï bɔ yí wó Nún-sèró o 6úi wán. Wán zàwa kèrètɛwa na ló ho Maseduana yi lé bán 6uan bɔ á ï màkóo wi yi 6ueé nɔn miɩ. Ho pãahũ mu yi á ï bɔ yí wó Nún-sèró minɛn 6úi wán, á ï mún yí wi à ï bɔ wé sèró o 6úi wán mi tɩahũ. ¹⁰I dà à khòoní ïten bɩn bɔ yi, á nùpue na à hè mi ho Akayii kòhũ yi mu wéró yi wón mía. O *Krista na wi miɩ yèni yi á bɔ á ï wee bío kà lé ho tũá poni. ¹¹Bɔ á ï bíá kà so wee zéení le ï yí wa mia le? Bùéé! Le Dónbeenɩ zũ le ï wa mia.

¹²Bɔ á ï bɔ lá yínɔn jún-sèró o 6úi wán, lé bɩn mu pá karáa, bèra à na à bíá le mí lé o Yeesu tonkarowà ká mu yí bon à yí bè bɩn yi khòonínáa miten le mi wee sá làa bɔ á warén wee sáráa. ¹³Ba nùpua mu yínɔn Krista tonkarowà, 6a lé 6a nɩ-khàwa, á wee wé míten lòn Krista tonkarowà. ¹⁴Mi yí le mu wé mia coon, lé bɔ á pãahũ 6úi ò o *Satãni mún yèrémá míten wé lòn Dónbeenɩ tonkaro na ló ho wáayi, à wé juiika lòn khoomu. ¹⁵A mi yí le bɔ ó o Satãni ton-sáwá bɔ na 6a wee yèrémá míten wé lòn ton-sáwá na téréna wé mia coon. Mu vaa véenɛi á bɔ 6a wó sàánɛi á 6a so máa yí le?

Le lònbee na yú a Poole bɔ

¹⁶Le ï wíoka bío mu na mia: O 6úi yí leéka le ï wee khée. Εε ká mi wee leéka le ï wee khée, à mi na le nɛi miɩ le ï khòoní ïten làa bɔ mi lá à nanáa le o khéero yi. ¹⁷Bɔ á ï bío há làa na kà wán yínɔn bɔ ó o Núhũso wi à ï bíoráa, bùéé! Bɔ á ï wáa lan wee khòoní ïten kà, á ï wee bío lòn khéero. ¹⁸Yínɔn 6a nùpua cèrèε wáa wee khòoní míten ho ðimíná bɔ

dání yi le? Awa, á ìnén mún wáa à khòoní ìten. ¹⁹ Minén na lé mu bè-zūnminí b̀ansowà á wee tà b̀io ɓa khéerowà wee wé yi. ²⁰ Ba nùpua wee wé mia lè mí wobáaní, à wé hūn mia, à wé ɲuaa mi b̀io, à wé ɲin mia, à wé fio mi sáará, á mí wee día à b̀un búenb̀uen kúu mia. ²¹ Mu b̀an bíoró ɲiyio wi. Mi sáberé, warén s̄ia yí wó herera yí vaá ɓó b̀un yi. Εε ká í pá à bío lòn khéero ò lén. B̀io á b̀ia ká wee khòoní mítén b̀io yi, b̀un á ìnén mún dà à khòoní ìten b̀io yi. ²² Ba lé ɓa *Heberewa le? Awa, á ìnén mún lé o hebere ɲii. Ba ló a *Isirayεεle ɲipomu yi lée? A ìnén mún ló a ɲipomu yi. Ba ló a *Abarahaamu ǹankāni yi lée? A ìnén mún lé o m̀onm̀aní. ²³ Ba lé o *Krista ton-sáwá lée? Í yàá à bío lè í ɲúhú mia b̀in, ìnén lé o Krista ton-sá po ɓa. Í sá lò bon po ɓa, ɓa dó mi ho kàsó yi á po ɓarén, ɓa han mi po po ɓarén. Í zàanía í mukāní cúa c̀èr̀èe po ɓa. ²⁴ Ba *Zúifùwa han mi lè le làb̀àni yimù cúa-b̀úará-ɲun dà-kéní mia á d̄n h̄a zen cúa-h̀onú. ²⁵ Ba nùpua v̀uaana mi lè le b̀ini, á d̄n h̄a zen cúa-t̄in. Cúekúee ɓúí á ɓa lèekaa mi lè h̄a huua le mí ì ɓúe. Ho won-been̄í lú mu ɲumu yi làa mi d̄n h̄a zen cúa-t̄in. Cúekúee ɓúí á í wó le wizon-kùure lè mí t̄inàahú mu ɲun-been̄í yi. ²⁶ P̀onna c̀èr̀èe ká í wi le v̄en̄í yi á í lò bon b̀io c̀èr̀èe b̀io yi: H̄a muna ɓúí na sú cáa á í lò bon k̄aló yi. Ba k̀nlowà, lè wàn s̄í nùpua, làa b̀ia yínɔ́n wàn s̄í nùpua, bán búenb̀uen beéra í lò í v̄en̄í yi. Í lò bon h̄a ló-beera yi, h̄a mana yi, mu ɲun-been̄í yi. Wàn zàwa na le mí lé ɓa k̀èr̀èt̄ewa à mu ɲ̀n̄ yí bon bán mún beéra í lò. ²⁷ Í sá lò bon dàkh̄ina. H̄a p̀onna ɓúí á í c̄ana yí d̄ma, le h̄ini lè le ɲu-h̄aní beéra í lò. P̀onna

cèrɛɛ à ì máa yí bǐo dí. Le tɛ̀nǐ lè ho péerú mún beéra ì lò. ²⁸ Mu yàá pá yínǎn bǔn mí dòn. Bǐo á ì wee leéka bǐo hǎ wízoní búenbúen mún wí bǐn: Ba kèrètɛwa kuio búenbúen á ì yí wee dè bǐo yí. ²⁹ Hen ká a búí lée yídà, à ì lò wé be mu bǐo yí. Ká a búí wó bè-kohó à mu vá mií làa sòobéɛ.

³⁰ Ká ì ko à ì khòoní ìten, à ì wé mu ì yídàmu bǐo yí. ³¹ Le Dónbeení na lé wa Núhúso Yeesu bǎn Maá, dén na ko lè le búaaní féeɛ, á zǔ le ì yí máa fí sabéré. ³² Pǎahú na á ì bueé wi ho Damaasi lóhó yí, ó o Kuvɛɛɛɛɛɛɛ na wee sá a bée Aretaasi yèni yí le ba pe ho lóhó zǔajíní búenbúen, à ba wǐi mi. ³³ Ká ba màhǎ can ho lío-beení lè hǎ hǔni á ì zon yí á ba lée liinía lè ho soró món, lé bǔn fenía mi.†

12

Bǐo ó o Núhúso zéenia là a Poole

¹ Ì ko à ì khòoní ìten à mu jǎn jǔhú mía. Ɛɛ ká ì màhǎ à bío mu bè-sànkania na ó o Núhúso zéenia làa mi dǎní yí. ² Ì zǔ a kèrètɛ búí. Le Dónbeení buan wo yòoraráa ho wáyai jún-tǎhú mu wǎa à yí lúlúio píru náa. O lá van ho wáyai binbirí lée, tàá hǎ lée kònkórá jà a yí lée, bǔn á ì yí zǔ. Le Dónbeení lé dǐo zǔ mu. ³ Mu bon! Ì zǔ le le Dónbeení buan wo yòoraráa ho wáyai. Ká a lá van ho wáyai binbirí lée tàá hǎ lée kònkórá jà a yí lée, bǔn á ì yí zǔ. Le Dónbeení lé dǐo zǔ mu. ⁴ Bǐo ó o vaá jǎ le Dónbeení cǔn ho wáyai mu yí á yí dà máa bío, á mu níi mún yí nǎn nùpue yí ò o bío mu. ⁵ Ì ì khòoní ìten bǐo wó a níi mu yí bǐo yí. Ká ìnén ì bɛɛɛɛ dǎní yí, á ì khòoní ìten ì yídàmu bǐo yí. ⁶ Ká ì yàá

† 11:33 Mi loń Bè-wénia vǔahú 9.25

pá lá wi à ì khòoní íten, se í pá yínǎní khéero, lé bǐo á ì ì mǐ ho tǔiá poni. Èé ká í màhá máa bǐo, í yí wi à ɓa nùpua càtí mi à dà bǐo á ì wee wé làa bǐo á ì wee bǐo wán.

⁷ Mi yí mǎn le, í lá dà à yòoní íten bǔn bè-beera so na le Dónbeení zéenia làa mi bǔn bǐo yi. Èé lé bǔn nǎn á le dó bǐo búu mǐi na wee vá í sǎnía yi. Le díá ó o *Satāni tonkaro wó mu làa mi, bèra a na à ì yí yòoní íten. ⁸ Í flora a Núhúso dǎn há zen cúa-tǔn le o véení í lònbee mu. ⁹ O o bía nǎn mǐi: «í sǎamu ù kǎna fo, lé bǐo á ho pǎahú na fo wee mi ú yídamu yi lé hón pǎahú so yí á ì pǎnká ɓèn wíokaa wee mi yi». Awa, á mu sǔaaní à ì wé khòn bǐo á ì lé o yídà bǐo yi, bèra a na ò o *Krista pǎnká kɛrín mǐi binbirí. ¹⁰ Lé bǔn bǐo yi, á ì sǐi wan bǐo á ì lé o yídà bǐo yi. O Krista bǐo yi hàrí ɓa wé là mi, à le lònbee yí mi, hàrí à ɓa wé jíníní í sǎnía, à ì hácírí yáa, á ì sǐi pá à wa. Lé bǐo ká í lé o yídà pǎahú na yi, à ì yí ho pǎnká hón pǎahú so yi.

O Poole yilera lúnkaa ho Korɛnte kèrètɛwa bǐo yi

¹¹ Í bía lè í jǔhú mía bǔn, èé ká lé minén nǎn á ì bíarǎa kà. Mu bon, minén lé ɓa lá ko à mi mǐ ho tǔiá í jǔi ɓa nùpua yahó. Hàrí ká í yínǎní dèé á ɓa mí wee jǎká bǐo le ɓa lé ɓa tonkarowà binbirí á yí sǔaaní mi bǐo woon yi. ¹² Bǐo á ínén lé o Yeesu tonkaro, á ì jà í yi làa sòobéé, á le Dónbeení dǔn í wán á wórǎa mu yéréké ɓiowa lè mí sǐiwà. ¹³ Lé mu yén á ì wó nǎn ɓa kèrètɛwa kuio na ká yi ká í yí wó mu yí nǎn mia, ká mu yínǎní bǐo á ì yí díá á mi lá í jún-sèró. Mi wǎa sén díá na mǐi bǔn bǐo yi.

¹⁴ Hen làa cǔinú ká í ɓuen mi cǔn á bǔn wǎa à wé mu cúa-tǔn nii. Bǔn á ì mún máa bǐo le mi na bǐo

ɓúí mi. Minén mi bæere lé bɛa á ï wee cà, ï màkoo mia mi níi ɓio yi. Mu yínɔ́ ɓa zàwa wee bàrá mí níi ɓio ká là mìn nùwã, ká ɓa zàwa ɓàn nùwã lé bɛa wee bàrá mu ká làa ba. ¹⁵ Inén cón á ï níi ɓio búenbúen lá déró ho tonló yi mi ɓio yi á à wé sí mi. Ì yàá dà à na ï mukānī búenbúen mi ɓio yi. ɓio á inén wa mia là ï sòobéε ɲún-sí lé bún wee lén mu ɓúí ɓio mi wa làa mi yi.

¹⁶ Mi tà à zūn le ï ɓio yí wó ɲún-sèró mi wán. Ba ɓúí wee ɓio le o Poole ɓèntín héra, o wee khà wɛn à fé níi ɓio. ¹⁷ Bɛa búenbúen na á ï tonkaa mi cón ó o ɓúí á ï so dīn wán á tò mi wán le? ¹⁸ Ì hía flora a Tiite, ó o ɓuara mi cón, á wàn za nī-kéní ɓúí na mi zū á bò làa wo. O Tiite mu so ɓueé khà mia fó ɓio ɓúí le? Inén làa wo so yí wó yilera dà-kéní á yí sáráa le? Le dānī na wa lá so yínɔ́ dà-kéní le?

¹⁹ ɓio wa bía ho vūahú yi ɓueé ɓó hen, ɲún-sí mi wee leéka le wa wee ɓio sí waten yi. ε ká ɓueé. Wa bía mu le Dónbeenī yahó wa páaníló là a *Krista ɓio yi. Wàn zàwa là wàn hīnni na á ï wa làa sòobéε, wa wee ɓio bún búenbúen bèra a na mi ɲàa va là mí yahó le Dónbeenī wōhú wán. ²⁰ Ì zāna à ï ɓuee yí mia ká mi yí ka làa ɓio á ï wee leéka, ká inén ɓèn yí ka làa ɓio á minén wee leéka. Ì zāna le ɲún-sí á ï ɓueé yí mia ká mi wi hā fio yi, á wee dí le yandee làa mín, á sía wee cī mín yi, á wee penka làa mín ká mi ì là mín, á wee ɲùu mín ká mi ì yòoní miten, á yú ɓio na à mi wé. ²¹ Ì zāna le ká ï ɓuara mi cón, à wàn Dónbeenī día à hā nīyio dí mi mi ɓio yi. Ì zāna à ï ɓuee mi mia à wá mi ɓio yi, lé ɓio á bɛa fù wi mu bè-kora wéró yi á yí yèrémáa mí yilera là mí wárá, á pá wi ho hā-fénló là ho bá-fénló là mí síiwà wéró yi. Ì zāna à ï ɓuee yí ɓa ká ɓa pá wee wé mu ɓio na

yí se lè mí síiwà búenbúen.

13

O Poole mǎndén zéeni là a tɛ̀nti bǐo

¹ Bǐo á ǐ búen mi cǎn kà á wǎa à wé ǐ búenlò cúatǐn níi. Mu túara kà síi: «Mu bǐo búenbúen á wa à lén yǐo ɓa seéràsa nùwǎ jun tàá nùwǎ tǐn bè-bionii wán.»* ² Mu cúa-jun níi na á ǐ ɓuara mi cǎn, á ǐ jà ɓia wee wé mu bè-kora làa ɓia ká búenbúen zeñ wán. Bǐo á ǐ wǎa khèra làa mia bǐo kà wán, á ǐ wíokaa wee jǐ mi zeñ wán le ká ǐ khii ɓínía ɓuara á nǐi woon níi máa lé ho béró yi. ³ Mi wi à mi zǔn wéréwéré le o *Krista wee dǐn ǐnén wán à ɓioráa. Awa! Á mi zǔn mu le o Krista yínǎn yí dà mi tǐahǔ. ǐ wee jǐ mi zeñ wán, o ò zéeni mí pánká làa mia. ⁴ O ɓúεró ho *kùrùwá wán ó o zéenia le mí lé o yídà ɓǐn bon, ká há laà na kà wán ó o yǐo wi lua le Dónbeenǐ pánká yi. Warén páaníló làa wo bǐo yi á wa mún lé ɓa yídàwa ɓǐn bon. εε ká wa màhá wee jǐ mi zeñ wán: Le Dónbeenǐ pánká yi á warén làa wo yǐo á à wé lua mi tǐahǔ!

⁵ Mi loñ miten à dándá miten miten, à zǔn le mi dó mi sía o Yeesu Krista yi. Mi so yí zǔ le o wi mia le? Nún-sǐ á mi loñna miten mǎn à mi yí ka làa ɓǐn! ⁶ εε ká ǐ láa mu yi le mi zǔ le warén bán zéenia le wa dó wa sía wo yi. ⁷ Wa wee fio le Dónbeenǐ yi bèra a na à mi wé yí wé mu bè-kora. εε ká wa màhá yí máa wé mu à zéenína le warén á sée wi yi. Wa wee wé mu bèra a na à mi wé wé ho tǔiá poni bǐo mí dòn, hàrí ká wa bǐo búenbúen ka lè mu jii yí sú. ⁸ Wa yí dà máa kán ho tǔiá poni, bǐo bon ɓǐn

* **13:1** Mi loñ Làndá zéenílò vǔahǔ (Deutéronome) 19.15

mí dòn lé bïo wa dà wee wé. ⁹ Mu bon, wa wee zãmaka bïo á warén lé ɓa yídàwa, à minén pànká wi bïo yi. Bïo wa wee cà wa fióró yi lé à mi wé ɓa nùpua na á wékheró bïo yí máa mĩ léé yi. ¹⁰ Bïo nɔn á ï fèra wee túaráa ho vūahú mu ù na mia léé bèra a na ká ï khíi ɓueé dɔn mia à ï yí ðin ho pànká na ó o Núhúso nɔn miĩ wán à zaráa làa mia. Mu bon, le Dónbeenĩ yí nɔn ho miĩ à ï yáa mia, ká léé bèra a na à ï séení mia à mi sɔadéro le yi va làa yahó.

¹¹ Wàn zàwa lè wàn hĩnni, mi le mi sɔa wa, à sɔadéro le Dónbeenĩ yi va làa yahó. Mi wé hení mín sɔa à ɲi-cúa wé dà-kéní à keń mín wán làa héerà. A le Dónbeenĩ na wa wɛn á wee na ho héerà ɓa nùpua yi á à keń làa mia.

¹² Mi tɛení mín yi sese lòn nu zàwa. Bĩa bïo sã le Dónbeenĩ yi hen ɓúenɓúen wee tɛení mia. ¹³ Le wa Núhúso Yeesu *Krista sãamu, lè le Dónbeenĩ waminĩ, lè le Dónbeenĩ Hácírí páaníló làa wɛn, à keń lè mi ɓúenɓúen.

Dónbeenì páaní fīnle vūahũ
New Testament in Buamu (UV:box:Buamu)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Buamu

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Buamu

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 30 Dec 2021
331a1641-e36a-5300-8cb1-c9476fcef9bf